

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

5. december 2013*

»Præjudiciel forelæggelse — direktiv 93/13/EØF — søgsmål med påstand om forbud anlagt af en regional forbrugerbeskyttelsesforening — stedligt kompetente ret — manglende mulighed for at iværksætte appel til prøvelse af en afgørelse om manglende kompetence afsagt i første instans — medlemsstaternes procesautonomi — ækvivalensprincippet og effektivitetsprincippet«

I sag C-413/12,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Audiencia Provincial de Salamanca (Spanien) ved afgørelse af 7. september 2012, indgået til Domstolen den 11. september 2012, i sagen:

Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León

mod

Anuntis Segundamano España SL,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Ilešič, og dommerne C.G. Fernlund, A. Ó Caoimh, C. Toader (refererende dommer) og E. Jarašiūnas,

generaladvokat: P. Mengozzi

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León ved procuradora S. Román Capillas, bistået af letrado A. Castro Martín
- den spanske regering ved S. Centeno Huerta, som befuldmægtiget
- Europa-Kommissionen ved J. Baquero Cruz, M. van Beek og M. Owsiany-Hornung, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 5. september 2013,

* Processprog: spansk.

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (EFT L 95, s. 29).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet under en sag mellem Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León (herefter »ACICL«) og Anuntis Segundamano España SL (herefter »ASE«) vedrørende et søgsmål med påstand om forbud, som tilsigter at få visse af de betingelser for anvendelse, der findes på sidstnævnte selskabs internetportal, kendt ugyldige.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Følgende fremgår af 23. og 24. betragtning til direktiv 93/13:

»Personer eller organisationer, der i henhold til en medlemsstats lovgivning anses for at have en legitim interesse i forbrugerbeskyttelse, skal have mulighed for at indbringe sager vedrørende kontraktvilkår, der er udarbejdet med henblik på en generel anvendelse i forbrugeraftaler, især urimelige kontraktvilkår, enten for en retsmyndighed eller et administrativt organ, der er kompetent til at træffe afgørelse om klager eller indlede retsprocedurer; denne mulighed indebærer dog ikke en forudgående kontrol af de generelle betingelser inden for en given økonomisk sektor.

Medlemsstaternes retsmyndigheder og administrative organer skal råde over tilstrækkelige og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige vilkår i forbrugeraftaler til ophør.«

- 4 Direktivets artikel 7, stk. 1 og 2, har følgende ordlyd:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at der i forbrugernes og konkurrenternes interesse findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør.

2. De i stk. 1 nævnte midler skal omfatte bestemmelser, i henhold til hvilke personer eller organisationer, der ifølge national lov har en legitim interesse i at beskytte forbrugerne, efter national ret kan indbringe en sag for retsmyndighederne eller de kompetente administrative myndigheder, for at disse kan afgøre, om kontraktvilkår, der er udarbejdet med henblik på generel anvendelse, er af urimelig karakter, og anvende egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af sådanne kontraktvilkår til ophør.«

Spansk ret

- 5 Artikel 52, stk. 1, nr. 14 og 16, i Ley de Enjuiciamiento Civil (den spanske civile retsplejelov, herefter »LEC«), som findes i lovens afdeling 2 vedrørende den stedlige kompetence i kapitel II med overskriften »Om kompetencereglerne« i del II vedrørende retsinstanser og kompetence, bestemmer:

»De i de foregående artikler fastsatte værneting finder ikke anvendelse, og kompetencen fastsættes i henhold til bestemmelserne i nærværende artikel i følgende tilfælde:

[...]

14. I sager, hvor der nedlægges påstand om, at et kontraktvilkår skal udelades af en kontrakt, eller om, at almindelige forretningsbetingelser i en aftale erklæres ugyldige, har retten ved sagsøgerens bopæl kompetence. Når der nedlægges påstand om anerkendelse, forbud eller fortrydelsesret, er retten på det sted, hvor sagsøgte har sit hjemsted eller, i mangel heraf, sin bopæl, kompetent i sagen, og såfremt sagsøgte ikke har bopæl i Spanien, retten på det sted, hvor kontrakten er indgået.

[...]

16. I sager, hvor der nedlægges påstand om forbud med henblik på beskyttelse af forbrugernes og brugernes interesser – såvel kollektive som generelle – er retten på det sted, hvor sagsøgte har sit hjemsted eller, i mangel heraf, sin bopæl, kompetent i sagen, og såfremt sagsøgte ikke har bopæl i Spanien, retten på det sted, hvor sagsøgeren har sin bopæl.«

- 6 LEC's artikel 60, stk. 1, om den negative stedlige kompetencekonflikt bestemmer:

»Såfremt en ret erklærer, at den ikke har stedlig kompetence, efter at der er gjort indsigelse mod dens kompetence eller efter høring af alle parter, skal den ret, hvortil sagen henvises, henholde sig til denne afgørelse, og den kan ikke ex officio erklære sig inkompetent med den begrundelse, at den savner stedlig kompetence.«

- 7 LEC's artikel 67 vedrørende klageadgang i forbindelse med stedlig kompetence bestemmer:

»1. Kendelser vedrørende stedlig kompetence kan ikke appelleres.

2. I appelsager og ekstraordinære rekursur med påstand om proceduremæssige fejl tillades argumenter vedrørende manglende stedlig kompetence kun, såfremt bindende regler finder anvendelse på den pågældende sag.«

- 8 I spansk ret reguleres søgsmål med påstand om forbud på området for beskyttelse af forbrugernes interesser af artikel 53-56 i Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias (kongeligt lovdekret nr. 1/2007 af 16.11.2007 om omarbejdning af den generelle lov om beskyttelse af forbrugere og brugere og anden tilknyttet lovgivning (BOE nr. 287 af 30.11.2007, s. 49181, herefter »kongeligt lovdekret nr. 1/2007«)).

- 9 Artikel 53 i kongeligt lovdekret nr. 1/2007 om søgsmål med påstand om forbud bestemmer:

»Formålet med et søgsmål med påstand om forbud er at pålægge sagsøgte at ophøre med sin adfærd, eller at en sådan adfærd ikke skal gentage sig fremover. Søgsmålet kan desuden anlægges med henblik på at forbyde enhver adfærd, som er afsluttet på tidspunktet, hvor der anlægges søgsmål, såfremt der foreligger tilstrækkelige beviser for, at denne adfærd straks vil gentage sig fremover.

For så vidt angår bestemmelserne i dette kapitel anses enhver henstilling om anvendelsen af urimelige kontraktvilkår ligeledes for urimelig adfærd, der er i strid med lovgivningen om urimelige kontraktvilkår.«

10 Dekretets artikel 54, stk. 1, litra b), bestemmer:

»Der kan med hensyn til adfærd, der er i strid med bestemmelserne i nærværende lov, og som vedrører urimelige kontraktvilkår, aftaler indgået uden for den erhvervsdrivendes forretningssted, fjernsalg, garantier, som stilles ved salg af varer, og pakkerejser, anlægges søgsmål med påstand om forbud af:

[...]

b) de sammenslutninger af forbrugere og brugere, som opfylder kravene fastsat i nærværende lov eller i givet fald i den regionale lovgivning om beskyttelse af forbrugere og brugere

[...]«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 11 ACICL er en forbrugerbeskyttelsesforening, som er registreret i registeret for forbruger- og brugerforeninger i den selvstyrende region Castilla y León. Den har hjemsted i Salamanca (Spanien) og har 110 medlemmer. Foreningens interventionsområde er begrænset til den selvstyrende regions område, og den er ikke tilknyttet eller medlem af nogen sammenslutning eller noget forbund af forbrugerbeskyttelsesforeninger på regionalt eller nationalt plan.
- 12 ASE er et handelsselskab med hjemsted i Barcelona (Spanien), der driver en internetportal, hvor enkeltpersoner og erhvervsdrivende kan indrykke boligannoncer eller annoncer vedrørende brugte varer såvel som stillingsopslag.
- 13 Betingelserne for anvendelsen af webstedet, der er tilgængelige på portalen, er inddelt i to kategorier, nemlig dels de »almindelige betingelser for anvendelse«, dels de »særlige betingelser for aftalen om annoncetjenester« (herefter »de særlige betingelser«).
- 14 På tidspunktet for anlæggelsen af den i hovedsagen omhandlede sag med påstand om forbud ved de nationale domstole var artikel 6 om ansvarsbegrænsning og artikel 7 med overskriften »Annoncørens erklæringer og garantier/Godtgørelser« blandt de særlige betingelser.
- 15 ACICL anlagde ved Juzgado de Primera Instancia n° 4 y de lo Mercantil de Salamanca (førsteinstansretten og handelsretten nr. 4 i Salamanca) et søgsmål med påstand om forbud i henhold til artikel 54 i kongeligt lovdekret nr. 1/2007 mod ASE. Formålet med søgsmålet var dels, at artikel 6 og 7 i de særlige betingelser blev kendt ugyldige, dels at tilpligte ASE at afskaffe disse bestemmelser og at afstå fra at anvende dem fremover.
- 16 Ved kendelse af 6. april 2011 erklærede Juzgado de Primera Instancia n° 4 y de lo Mercantil de Salamanca, at den ikke havde kompetence til at påkende det af ACICL anlagte søgsmål. Retten fastslog således, at i henhold til LEC's artikel 52, stk. 1, nr. 14, er den ret, der har kompetence til at påkende søgsmål med påstand om forbud anlagt med henblik på at forsvare forbrugernes kollektive interesser, retten på det sted, hvor sagsøgte har hjemsted eller bopæl. I samme kendelse påpegede retten muligheden for at iværksætte appel ved Audiencia Provincial de Salamanca (appellretten i Salamanca).

- 17 ACICL appellerede denne kendelse til Audiencia Provincial de Salamanca, idet foreningen anførte, at afvisningen af, at det var retten på det sted, hvor forbrugerbeskyttelsesforeningen havde sit hjemsted, der havde den stedlige kompetence til at påkende søgsmål med påstand om forbud mod anvendelsen af urimelige vilkår, som en sådan forening havde anlagt, var i strid med formålet med direktiv 93/13.
- 18 Audiencia Provincial de Salamanca har i forelæggelsesafgørelsen anført, at der navnlig er to punkter, som giver anledning til en række spørgsmål.
- 19 For det første kan der i henhold til de nationale retsplejeregler, nærmere bestemt LEC's artikel 52, stk. 1, nr. 16, og artikel 67, ikke iværksættes appel til prøvelse af førsteinstansernes kendelser om manglende stedlig kompetence, hvorfor ACICL i et tilfælde som det i tvisten i hovedsagen omhandlede udelukkende kan anlægge et søgsmål ved retten på det sted, hvor sagsøgte har hjemsted eller bopæl, dvs. Barcelona. Den forelæggende ret er i tvivl om, hvorvidt disse regler i spansk ret om stedlig kompetence og om appel til prøvelse af de afgørelser om manglende stedlig kompetence, der er truffet af førsteinstanserne i sådanne søgsmål med påstand om forbud, er i overensstemmelse med kravet om et højt forbrugerbeskyttelsesniveau i direktiv 93/13.
- 20 For det andet har den forelæggende ret rejst spørgsmålet, om kompetencereglen, hvorefter et søgsmål med påstand om forbud anlagt af en forbrugerbeskyttelsesforening skal anlægges ved retten på det sted, hvor den erhvervsdrivende har hjemsted eller bopæl, er forenelig med såvel formålet om et højt forbrugerbeskyttelsesniveau som ækvivalensprincippet og effektivitetsprincippet. Under sådanne omstændigheder risikerer en forbrugerbeskyttelsesforening, såsom ACICL, nemlig reelt at måtte opgive at anlægge et sådant søgsmål på grund af foreningens lille budget og dens geografisk begrænsede aktivitetsområde.
- 21 Den forelæggende ret har i denne henseende anført, at Domstolen i dens retspraksis vedrørende bestemmelserne i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978 L 304, s. 17, herefter »Bruxelleskonventionen«), har fastslået, at det ville formindske effektiviteten af de søgsmål med påstand om, at anvendelsen af retsstridige klausuler bringes til ophør, som artikel 7 i direktiv 93/13 tager sigte på, betydeligt, hvis sådanne søgsmål kun kunne anlægges i den stat, hvor den erhvervsdrivende er hjemmehørende (dom af 1.10.2002, sag C-167/00, Henkel, Sml. I, s. 8111, præmis 43). Den har heraf udledt, at de samme principper kan finde anvendelse i en sag som den i hovedsagen omhandlede, hvorfor retterne på det sted, hvor en forbrugerbeskyttelsesforening, der anlægger sag mod en erhvervsdrivende, der har indført urimelige kontraktvilkår i sine aftaler, har sit hjemsted, skal anses for at have kompetence.
- 22 Det er under disse omstændigheder, at Audiencia Provincial de Salamanca har besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Tillader den forbrugerbeskyttelse, der sikres i direktiv [93/13], at Audiencia Provincial [de Salamanca] i sin egenskab af national appelret, og til trods for at der ikke er hjemmel herfor i den nationale lovgivning, behandler den iværksatte appel af den af [Juzgado de Primera Instancia n° 4 y de lo Mercantil de Salamanca] truffne afgørelse, hvorefter en ret ved sagsøgtes hjemsted tillægges stedlig kompetence til at behandle et søgsmål med påstand om forbud anlagt af en forbruger[beskyttelses]organisation, som udøver sine aktiviteter på et begrænset geografisk område, ikke er tilknyttet andre sammenslutninger eller forbund og har et begrænset budget og et begrænset antal medlemmer?
- 2) Skal artikel 4 [TEUF], 12 [TEUF], 114 [TEUF] og 169 [TEUF] samt artikel 38 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, sammenholdt med direktiv 93/13 og Domstolens retspraksis vedrørende det høje forbrugerbeskyttelsesniveau, samt den effektive virkning af direktiverne og ækvivalensprincippet og effektivitetsprincippet fortolkes således, at den stedlige kompetence til at behandle et søgsmål med påstand om, at der nedlægges forbud mod

anvendelsen af urimelige kontraktvilkår af hensyn til beskyttelsen af forbrugernes og brugernes kollektive eller generelle interesser, som er anlagt af en forbruger[beskyttelses]organisation, der udøver sine aktiviteter på et begrænset geografisk område, ikke er tilknyttet andre sammenslutninger eller forbund og har et begrænset budget og et begrænset antal medlemmer, skal tillægges retten på denne organisations hjemsted og ikke retten på det sted, hvor sagsøgte har sit hjemsted?»

Om de præjudicielle spørgsmål

- 23 Med sine to spørgsmål, som behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om direktiv 93/13 samt ækvivalensprincippet og effektivitetsprincippet skal fortolkes således, at de er til hinder for en national retsplejelov, der for så vidt angår søgsmål med påstand om forbud, der anlægges af forbrugerbeskyttelsesforeninger, bestemmer dels, at et sådant søgsmål skal anlægges ved retterne på det sted, hvor sagsøgte har hjemsted eller bopæl, dels, at en afgørelse om manglende stedlig kompetence truffet af en ret i første instans ikke kan appelleres.
- 24 Den spanske regering har gjort gældende, at det præjudicielle spørgsmål om den manglende mulighed for at anfægte den afgørelse om manglende kompetence, som er truffet af en ret i første instans, ved hvilken der er anlagt en sag som den i hovedsagen omhandlede med påstand om forbud, ikke kan antages til realitetsbehandling, idet den har gjort gældende, at spørgsmålet ikke vedrører noget EU-retligt princip. Ifølge denne regering vedrører spørgsmålet den i den spanske forfatning sikrede ret til effektiv domstolsbeskyttelse.
- 25 I denne forbindelse er det tilstrækkeligt at konstatere, at den i hovedsagen omhandlede sag blev anlagt af en forbrugerbeskyttelsesforening med henblik på at forbyde de urimelige kontraktvilkår, som en erhvervsdrivende anvender. Heraf følger, at i tvisten i hovedsagen tager spørgsmålet om den manglende mulighed for at appellere en afgørelse om manglende stedlig kompetence, der er truffet af en ret, ved hvilken der er anlagt et søgsmål med påstand om forbud, sigte på effektiviteten af en processuel regel, der har til formål at sikre beskyttelsen af en rettighed, som EU-retten medfører for borgerne, i det foreliggende tilfælde forbrugerbeskyttelsesforeningernes ret til at anlægge et søgsmål med henblik på at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår til ophør, således som det navnlig følger af artikel 7 i direktiv 93/13 og i »forbrugernes og konkurrenternes interesse«.
- 26 Når de stillede spørgsmål vedrører fortolkningen af EU-retten, har Domstolen derfor kompetence til at træffe afgørelse herom (jf. i denne retning dom af 14.6.2012, sag C-618/10, Banco Español de Crédito, ECLI:EU:C:2012:349, præmis 76).
- 27 Med hensyn til sagens realitet skal det bemærkes, at artikel 7, stk. 1 og 2, i direktiv 93/13 pålægger medlemsstaterne en forpligtelse til at sikre, at der i deres nationale retsordener findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør. Disse midler skal omfatte bestemmelser, i henhold til hvilke organisationer, der ifølge national lov har en legitim interesse i at beskytte forbrugere, efter national ret kan indbringe en sag for retsmyndighederne eller de kompetente administrative myndigheder.
- 28 Det må imidlertid konstateres, at direktiv 93/13 ikke indeholder nogen bestemmelse, der gør det muligt at fastslå, hvilken ret der har stedlig kompetence til at træffe afgørelse i søgsmål med påstand om forbud mod anvendelse af urimelige kontraktvilkår anlagt af forbrugerbeskyttelsesforeninger i forbrugernes og de erhvervsdrivendes interesse. Direktivet regulerer heller ikke spørgsmålet om, hvor mange retsinstanser der skal kunne træffe afgørelse om manglende stedlig kompetence i sådanne tilfælde.

- 29 Som generaladvokaten har fremhævet i punkt 28 i forslaget til afgørelse, regulerer hverken Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/27/EF af 19. maj 1998 om søgsmål med påstand om forbud på området beskyttelse af forbrugernes interesser (EFT L 166, s. 51) eller Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/22/EF af 23. april 2009 om søgsmål med påstand om forbud på området beskyttelse af forbrugernes interesser (EUT L 110, s. 30), der efterfulgte det førstnævnte direktiv, spørgsmålet om det antal instanser, som medlemsstaterne skulle fastsætte, for så vidt angår afgørelser om manglende stedlig kompetence i forbindelse med søgsmål med påstand om forbud, som forbrugerbeskyttelsesforeninger har mulighed for at anlægge. Disse direktiver fastsætter heller ikke nogen regler om tildeling af den stedlige kompetence i søgsmål med påstand om forbud på området beskyttelse af forbrugernes interesser.
- 30 Da der ikke er sket en harmonisering af de processuelle midler, som forbrugerbeskyttelsesforeningerne har til rådighed med henblik på at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår til ophør i såvel forbrugernes som konkurrenternes interesse, tilkommer det hver enkelt medlemsstat i sin nationale retsorden at fastsætte sådanne regler i medfør af princippet om sidstnævntes procesautonomi, dog på betingelse af at disse bestemmelser ikke må være mindre gunstige end dem, der gælder for tilsvarende situationer, der er underlagt national ret (ækvivalensprincippet), og at de i praksis ikke må gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, der er tillagt forbrugerbeskyttelsesforeningerne ved EU-retten (effektivitetsprincippet) (jf. analogt dom af 14.3.2013, sag C-415/11, Aziz, ECLI:EU:C:2013:164, præmis 50, og af 18.4.2013, sag C-565/11, Irimie, ECLI:EU:C:2013:250, præmis 23 og den deri nævnte retspraksis).
- 31 Hvad angår ækvivalensprincippet bemærkes, at Domstolen ikke råder over nogen oplysninger, der kan give anledning til tvivl med hensyn til foreneligheden med dette princip af de i hovedsagen omhandlede procedureregler.
- 32 Med forbehold for den undersøgelse, som skal foretages af den forelæggende ret, fremgår det af LEC's artikel 52, stk. 1, nr. 14 og 16, at reglen om, at den stedlige kompetence tilkommer retten på det sted, hvor sagsøgte har hjemsted eller bopæl, finder anvendelse på alle søgsmål med påstand om forbud, såvel dem, der anlægges med henblik på bringe anvendelsen af generelle betingelser i standardkontrakter til ophør, som dem, der anlægges af forbrugerbeskyttelsesforeninger med henblik på at forsvare forbrugernes kollektive interesser.
- 33 For så vidt angår den nationale regel, der ikke hjemler appel af førstinstansens erklæringer om manglende stedlig kompetence, dvs. LEC's artikel 67, stk. 1, fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at der er tale om en regel, der finder generel anvendelse i spansk procesret.
- 34 Hvad effektivitetsprincippet angår skal det bemærkes, at Domstolen allerede har fastslået, at hvert enkelt tilfælde, hvor der opstår spørgsmål om, hvorvidt en national processuel bestemmelse gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at anvende EU-retten, skal bedømmes under hensyn til, hvilken stilling bestemmelsen indtager i den samlede procedure, herunder dens forløb og dens særlige kendetegn, for de forskellige nationale instanser. Efter disse betragtninger skal der i givet fald tages hensyn til de principper, der ligger til grund for den nationale retsplejeordning, såsom kontradiktionsprincippet, retssikkerhedsprincippet og princippet om en hensigtsmæssig sagsbehandling (jf. i denne retning dom af 6.10.2009, sag C-40/08, Asturcom Telecomunicaciones, Sml. I, s. 9579, præmis 39 og den deri nævnte retspraksis, og Aziz-dommen, præmis 53).
- 35 I den foreliggende sag er det blevet gjort gældende, at henvisningen af det i hovedsagen omhandlede søgsmål med påstand om forbud til en anden ret, der ligger længere væk fra ACICL's hjemsted, kunne medføre geografiske ulemper for denne forening, eftersom den, henset til den geografiske afstand til den ret, der har kompetence til at påkende det af foreningen anlagte søgsmål, ville risikere at måtte opgive det af økonomiske årsager.

- 36 Hvad angår de vanskeligheder, som ACICL har påberåbt sig, synes de hverken at skyldes reglen om, at et søgsmål med påstand om forbud, som er anlagt af en forbrugerbeskyttelsesforening, henhører under den stedlige kompetence for den ret, hvor sagsøgte har hjemsted eller bopæl, eller reglen om, at det ikke er muligt at appellere førsteinstansens erklæring om manglende stedlig kompetence.
- 37 Det er nemlig ikke de processuelle regler i sig selv, der gør det vanskeligt for ACICL at anlægge det i hovedsagen omhandlede søgsmål med påstand om forbud ved retten på det sted, hvor sagsøgte har sit hjemsted, men derimod foreningens økonomiske situation.
- 38 Som generaladvokaten har fremhævet i punkt 36 i forslaget til afgørelse, skal de processuelle regler om opbygningen af de nationale søgsmålsmuligheder og antallet af retsinstanser, som forfølger en almen interesse i forsvarlig retspleje og i forudsigelighed, veje tungere end enkeltpersoners interesser, for så vidt som de ikke kan tilpasses afhængig af en parts særlige økonomiske situation.
- 39 Af hensyn til effektivitetsprincippet må tilrettelæggelsen af de nationale søgsmålsmuligheder og antallet af retsinstanser ikke gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, som EU-retten medfører for borgerne.
- 40 Det skal for det første bemærkes, at som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, kan retten på det sted, hvor sagsøgte har hjemsted, og ved hvilken søgsmålet med påstand om forbud er anlagt, efter at retten ved det sted, hvor sagsøger har hjemsted, har afgivet en erklæring om manglende stedlig kompetence, i henhold til LEC's artikel 60, stk. 1, ikke så tvivl om sin egen kompetence og har således pligt til at træffe afgørelse i denne sag hvad angår realiteten.
- 41 Selv om det ikke kan udelukkes, at søgsmålet ved retten på det sted, hvor sagsøgte har hjemsted, kan indebære ekstra udgifter for ACICL, giver de sagsakter, der er fremlagt for Domstolen – med forbehold af den efterprøvelse, som den forelæggende ret skal foretage – for det andet ikke grundlag for at fastslå, at en hensigtsmæssig afvikling af sagen kræver denne forenings deltagelse på ethvert stadie i sagen (jf. analogt dom af 27.6.2013, sag C-93/12, Agrokonsulting-04, ECLI:EU:C:2013:432, præmis 50).
- 42 For det tredje kan de vanskeligheder, som ACICL vil stå over for, afhjælpes med andre midler som kompensation for foreningens økonomiske vanskeligheder, såsom tildeling af retshjælp (jf. i denne retning dom af 22.12.2010, sag C-279/09, DEB, Sml. I, s. 13849, præmis 59 og 60, og analogt Agrokonsulting-04-dommen, præmis 50).
- 43 Desuden har den spanske regering i sine skriftelige indlæg fremhævet, at forbrugerbeskyttelsesforeninger kan fritages for at stille sikkerhed, når de har anlagt et søgsmål med påstand om forbud, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at bedømme.
- 44 Det skal derudover bemærkes, at i tvisten i hovedsagen er drøftelserne om kompetencen ikke endeligt afsluttet på grund af den manglende mulighed for at iværksætte appel til prøvelse af kendelsen af 6. april 2011, hvorved Juzgado de Primera Instancia n° 4 y de lo Mercantil de Salamanca erklærede, at den ikke havde stedlig kompetence til at træffe afgørelse i det af ACICL anlagt søgsmål med påstand om forbud. Som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, vil drøftelserne nemlig kunne genoptages, såfremt der anlægges et søgsmål til prøvelse af afgørelsen om sagens realitet.
- 45 Som fremhævet af den spanske regering i dens skriftlige indlæg er formålet med LEC's artikel 60, stk. 1, for det fjerde navnlig at undgå, at der træffes modstridende afgørelser, hvorfor den stedlige kompetence er tillagt en eneste ret. En sådan regel vil således kunne sikre en ensartet praksis på hele det nationale område og dermed bidrage til retssikkerheden (jf. analogt Agrokonsulting-04-dommen, præmis 56).

- 46 For så vidt angår Domstolens praksis, der kan udledes af Henkel-dommen, og som den forelæggende ret har henvist til, skal det indledningsvis bemærkes, at bestemmelserne i Bruxelleskonventionen og i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT L 12, s. 1), der fulgte efter konventionen, udelukkende vedrører grænseoverskridende tvister.
- 47 Heraf følger, at den grundsætning, som kan udledes af Henkel-dommen, navnlig præmis 43 heri, hvorved Domstolen for så vidt angår fortolkningen af Bruxelleskonventionen i en grænseoverskridende tvist fastslog, at effektiviteten af de søgsmål med påstand om, at anvendelsen af retsstridige klausuler bringes til ophør, som artikel 7 i direktiv 93/13 tager sigte på, ville formindskes betydeligt, hvis sådanne søgsmål kun kunne anlægges i den medlemsstat, hvor den erhvervsdrivende er hjemmehørende, ikke kan overføres på sådanne omstændigheder som i hovedsagen, der vedrører fortolkningen af processuelle bestemmelser i én enkelt medlemsstats nationale lovgivning.
- 48 Hvad angår den af den forelæggende ret foreslåede sidestilling mellem forbrugerbeskyttelsesforeninger og forbrugere i henhold til direktiv 93/13 skal det, som generaladvokaten i det væsentlige har fremhævet i punkt 51 i forslaget til afgørelse, bemærkes, at den ved direktiv 93/13 indførte beskyttelsesordning i henhold til Domstolens faste praksis hviler på den betragtning, at forbrugeren befinder sig i en svagere stilling end den erhvervsdrivende såvel hvad angår forhandlingsstyrke som informationsniveau (jf. bl.a. dom af 4.6.2009, sag C-243/08, Pannon GSM, Sml. I, s. 4713, præmis 22, dommen i sagen Banco Español de Crédito, præmis 39, og Aziz-dommen, præmis 44).
- 49 Med hensyn til de processuelle midler, som forbrugerbeskyttelsesforeninger har til rådighed med henblik på at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår til ophør, må det imidlertid fastslås, at disse foreninger ikke befinder sig i en svagere stilling i forhold til de erhvervsdrivende.
- 50 Uden at benægte betydningen af den væsentlige rolle, som sådanne foreninger bør kunne spille med henblik på at nå et højt forbrugerbeskyttelsesniveau i Den Europæiske Union, skal det imidlertid fastslås, at et søgsmål med påstand om forbud, som en sådan forening har anlagt mod en erhvervsdrivende, ikke har den samme grad af ulighed som et individuelt søgsmål mellem en forbruger og den erhvervsdrivende medkontrahent.
- 51 En sådan forskellig tilgang bekræftes desuden af bestemmelserne i artikel 4, stk. 1, i direktiv 98/27 og artikel 4, stk. 1, i direktiv 2009/22, hvorefter det er retterne i den medlemsstat, hvor sagsøgte har hjemsted eller bopæl, som har kompetence til at påkende søgsmål med påstand om forbud anlagt af andre medlemsstats forbrugerbeskyttelsesforeninger i tilfælde af en tilsidesættelse af Unionens lovgivning om forbrugerbeskyttelse.
- 52 Henset til det ovenfor anførte må det fastslås, at de i hovedsagen omhandlede processuelle regler hverken gør det praktisk umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt for en forbrugerbeskyttelsesforening såsom ACICL at anlægge et søgsmål med påstand om forbud, eller bringer de mål, som forfølges med direktiv 93/13, i fare.
- 53 De forelagte spørgsmål skal derfor besvares således, at direktiv 93/13 samt effektivitetsprincippet og ækvivalensprincippet skal fortolkes således, at de ikke er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der for så vidt angår søgsmål med påstand om forbud, der anlægges af forbrugerbeskyttelsesforeninger, bestemmer dels, at et sådant søgsmål skal anlægges ved retterne på det sted, hvor sagsøgte har hjemsted eller bopæl, dels, at en afgørelse om manglende stedlig kompetence truffet af en ret i første instans ikke kan appelleres.

Sagens omkostninger

- 54 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler samt effektivitetsprincippet og ækvivalensprincippet skal fortolkes således, at de ikke er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der for så vidt angår søgsmål med påstand om forbud, der anlægges af forbrugerbeskyttelsesforeninger, bestemmer dels, at et sådant søgsmål skal anlægges ved retterne på det sted, hvor sagsøgte har hjemsted eller bopæl, dels, at en afgørelse om manglende stedlig kompetence truffet af en ret i første instans ikke kan appelleres.

Underskrifter